

Milena Delak, predsjednica

SINDIKAT

Hrvatski strukovni

Sindikalno dobrovoljno udruženje u demokratskom svijetu označava zaštitu prava radnika u odnosu na nepoštivane pozitivnih zakonskih propisa od strane poslodavca, no znači i da će, kroz sindikalno organiziranje, biti zaštićen od kršenja prava iz radnih odnosa. Pitamo se da li smo daleko 1990. godine znali tako definirati ulogu sindikata. Sigurno nismo. Pristigli smo se. Medicinske sestre bile su strukovno organizirane u Društvu medicinskih sestara. Na godišnjoj skupštini Saveza društava medicinskih sestara Hrvatske naznačili su najavili potrebu sindikalnog organiziranja. Rukovodstvo Saveza preuzelo je ulogu inicijativne u sazivu dva sastanka u listopadu i prosincu 1990.

Inicijativnim sastancima prisustvovala su sestre iz svih područja Hrvatske pa i sada okupiranih krajeva. Kroz burne rasprave čulo se mnoge različite zahtjeve. Većina nije mogla na prvi oblik za organiziranje Sindikata u novom demokratskom svijetu. Jednobrazno obvezatni Sindikat i njegova uloga u bivšem sistemu ostavila je duboke kojevine kod ljudi. Unatoč tome svi sudionici sastanaka bili su jedinstveni u iskazivanju potrebe za novim samorganiziranjem.

Na drugom inicijativnom sastanku izabran je inicijativni odbor koji je trebao pripremiti osnivačku skupštinu Sindikata. Dugotrajne pripreme na Statutu i pozicijama organiziranja potrajale su tri mjeseca. Uslijedile su organizacijske pripreme osnivačkih skupština podružnica službenice organizacijom. Društva medicinskih sestara što je pripomoglo distribuciji pisanih materijala za osnivanje. Osnivanje podružnice diljem Hrvatske odvijalo se od ožujka do kraja travnja 1991. godine. Tada je stečen uvjet dovo-

ljnog broja članova za osnivanje Sindikata na republičkoj razini. Dana 11. svibnja 1991. godine nakon proslave obilježavanja Međunarodnog dana sestinstva pod motom »Savez društava medicinskih sestara Hrvatske svim sestrama poklanja njihov Sindikat« održana je Osnivačka skupština Hrvatskog strukovnog Sindikata medicinskih sestara medicinskih tehničara. Da li smo već tada znali što ćemo raditi i kako djelovati? Imali smo plan i program, znali smo da ćemo rad usmjeriti na zaštitu struke, znali smo da ćemo raditi po uzorima prošlosti. Danas možemo sa sigurnošću reći da, ipak, nismo znali da će naša uloga biti tako značajna za mnoga događanja u društvu za bitne promjene u zdravstvu i za značajan položaj u sindikalnom pokretu. Godišnje skupštine tradicionalno se održavaju svake godine 11. svibnja. Od osnivačke skupštine održane su dvije redovne a ove godine predstoji nam izborna skupština. Retrospektiva rada koja će biti prezentirana sigurno će donijeti procjenu djelatnosti i uspjeha. Daljnji rad Sindikata može biti samo iznad dosadašnje razine.

■ RAD U PROTEKLOM RAZDOBLJU

Pokušajmo se prisjetiti što smo mi to do sada radili. Četiri godine zaista je dugo razdoblje. Bilo je potrebno svima nama učiti i istraživati što je to što bismo morali raditi da opravdamo pred svojim članstvom opstojnost sindikalnog organiziranja.

U prvot godini užasnuti okrut-

nošću rata, koji je tjesnio našom zemljom, smatrali smo da moramo pokušati pomoći onima koji su ponosno i poštrovno vršili profesionalnu dužnost u zdravstvenim ustanovama ratom zahvaćenih područja. Bilo je teško saznanje da zdravstveni djelatnici gnu na požrtvornom poslu. Stoga smo od prvih sredstava iz članarine nabavili zaštitne pancir košulje za nekoliko ekipa u Sisku, Osijeku i Zagrebu. To je za tada bilo sve što smo svojim skromnim sredstvima mogli učiniti. Saznali smo, i to nam je drago, da su pancir košulje iz Stanice za hitnu medicinsku pomoć Zagreb upućene u Sarajevo.

U rujnu mjesecu 1991. započeli smo prikupljanje članarine u podružnicama koje su izvan ratnih razaranja i započeli rad na unutarnjem organiziranju. Godina 1992. donijela nam je međunarodno priznanje pa se i rad Sindikata pojačao. Doneseni su opći kolektivni ugovori za gospodarstvo, za javna poduzeća i javne djelatnosti. Odrebe kolektivnih ugovora bile su povoljne za djelatnike ali se neke nisu ispoštovala. Početakom 1993. godine, u skladu odredbi Općeg kolektivnog ugovora, predali smo Ministarstvu rada prijedlog Gran-skog kolektivnog ugovora a odnosio se samo na profil medicinskih sestara. Bila je to godina velikog odljeva kadra i bili smo zabrinuti za razinu zdravstvene njege. Stoga smo, u nekoliko navrata, tražili razgovor i predlagali određena rješenja Ministarstvu zdravstva za rješavanje tog problema. U povoljnim razgovorima s pomoćnikom ministra zahtjevi nisu prihvaćeni. Stanje u zdrav-

stvu bilo je sve teže i mi smo ponovno zatražili razgovor kod ministra zdravstva. Razgovor nije dao nikakve rezultate. Očajno stanje u zdravstvu i povećanje plaća u javnim djelatnostima koji se financiraju iz proračuna članstvo je primilo s negodovanjem i vršilo silan pritisak na rukovodstvo sindikata da poduzme mjere za razrješenje problema. Glavni odbor na sastanku od 15. lipnja 1993. donosi odluku o stupanju u štrajk upozorenja.

Da li medicinske sestre imaju pravo na štrajk? Duboko usadene etičke norme ponašanja kod medicinskih sestara postavile su i rukovodstvo Sindikata pred ovu dilemu. Organizirati i provesti štrajk nije jednostavno pred odgovornošću za povjerenje bolesnog čovjeka i ljude koji trebaju zaštitu. S druge strane pitali smo se: Zar i medicinska sestra, kao i drugi zdravstveni djelatnici, ne zaslužuju da se problem u zdravstvu započinju rješavati. Pomiriti ove dvije suprotne stvari bilo je jedino moguće organiziranjem upozoravajućeg štrajka u najpovoljnije vrijeme. Sestre su pristupile štrajku krajnje profesionalno. Na svim radilištima u vrijeme održavanja štrajka osiguran je najmanji broj djelatnika kako se ne bi ugrozili bolesnici i svi oni kojima je neophodna hitna medicinska pomoć. Odsav štrajku bio je iznemoguć. Pristupile su nam u većem broju medicinske sestre koje nisu članovi našeg sindikata i drugi zdravstveni djelatnici.

■ SADRŽAJNI ZAHTEJVI

Podsjetimo se što smo tada tražili:

1. Tražimo da Vlada RH na zasjedanje Sabora uputi prijedlog koeficijenta za sve zdravstvene djelatnike, u skladu s obvezama Vlade iz točke XIII Sporazuma sa Sindikatima od 22. ožujka 1993.

2. Zadržavamo da se odmah uvede nekoliko platnih razreda za medicinske sestre kako bi svaka sestra mogla napredovati u skladu s kvalitetom svoga rada, lojalnost službi, različitih slo-

PRILoge

za novi broj Sestrinskog glasnika primam najkasnije do 20. ožujka 1995.

PITANJA, KOMENTARI, PRILOZI!

Nazovite ili pišite na adresu uredništva Zahvaljujemo na suradnji!

sindikat medicinskih sestara

MJESTO DJELOVANJA

ženosti radnih mjesta itd.

3. Zadržavamo da najniži platni razred za medicinsku sestru početnicu na probnom radu sa SSS-om ne bude manji od koeficijenta 2,20 na visinu osnovice od 55% projekta privrede. Zadržavamo koeficijent 2,50 za medicinsku sestru s višom stručnom spremom.

4. Zadržavamo da se ispunjenje prethodne točke ostvari otnah u pravnoj formi kolektivnog ugovora i da se već na plaći za ljanj počne primjenjivati u svim zdravstvenim ustanovama u Republici Hrvatskoj.

5. Zadržavamo ispunjenje obveze iz Općeg kolektivnog ugovora o plaćenju na radu sindikalnih povjerenika.

6. Zadržavamo uvažavanje Sindikata u Ministarstvu zdravstva i osiguranje redovnih sastanaka s ministrom kako bi se na vrijeme izbjeglo rješavanje problema štrajkom.

Štrajk je morao biti ponovljen u dvočasovnom trajanju jer naši zahtjevi nisu razmatrani. Ubrzo, nakon drugog upozoravajućeg štrajka, sazvali su svi sindikati u zdravstvu na kolektivno pregovaranje. Stoga se provjedi obustavljaju. Postavlja se pitanje: Da li imamo pravo prisvojiti zasluge za izmjenjen pristup sindikata u zdravstvu? Ostali sindikati sigurno ne bi prihvatili takvu tvrdnju, ali realna procjena ipak ukazuje da su se nakon našeg presuda vjeđa dogodile promjene i do sada su dale vidljive rezultate. Pregovaranje u tijeku 1993. godine donijelo je primjenu koeficijenta od siječnja 1994., a tijekom 1994. godine donošenjem Zakona o plaćama službenika i namještenika razvrstavajući djelatnike u zdravstvu u zadane raspone platnih razreda.

■ KOLEKTIVNI UGOVOR ZA DJELATNOST ZDRAVSTVA

Petnaestog prosinca 1994. godine predstavnici sedam sindikata u zdravstvu potpisali su Prijedlog kolektivnog ugovora za djelatnost zdravstva kao rezultat jednogodišnjeg usaglašavanja i pregovaranja s članovima predgovarajućeg tima iz Ministarstva zdravstva. Primjena zakona i svrstavanje u platne razrede mijenja dosadašnji način obračuna plaće. Stoga se pretpostavljalo da bi mali broj djelatnika mogao imati manju plaću. Oboje strane pregovaračkog tima složile su se da te djelatnike treba zaštititi dodat-

■ ZAKON O PLAĆAMA SLUŽBENIKA I NAMJESTENIKA U JAVNIM SLUŽBAMA

Sabor Republike Hrvatske na svojem zasjedanju od 6. listopada 1994. godine donio je Zakon o plaćama službenika i namješ-

tenika u javnim službama. Zakonske odredbe odnose se na sve javne službe koje se financiraju iz proračuna i sve one koje se financiraju iz fondova. Stoga Zakon vrijedi i za djelatnike zaposlene u zdravstvu.

Da li Zakon pruža prednosti? Prednost Zakona je u tome što obavezuje poštivanje odredbi. Pored toga svi djelatnici u javnim službama imaju zajedničke zakonske osnove za svrstavanje u platne razrede. Prema odredbama Zakona osnovicu dogovora Vlada i sindikalne središnjice i za sve djelatnike je jednaka.

Zakon ima i nedostataka u primjeni. Za pregovaranje sa sindikatima prepušteno je samo svrstavanje u platne razrede po stručnoj spremi i ograničen rast za svakih pet godina staža. Zakonom Vlada RH ima isključivo pravo da donosi i uredbu o položajnim dodacima, uvjetima rada i nagradivanju.

■ OBRAZAC ZA OBRAČUN PLAĆA

PLATNI RAZRED: KOEFICIJENT: OSNOVICA: 888,0 Kn

- BRUTO PLAĆA (koeficijent x osnovica)
- DOPRINOSI 23,85% od bruto plaće
- BRUTO PLAĆA – DOPRINOSI (red. br. 1 – red. br. 2)
- NEOPOREZIVIO DIO PLAĆE (700,00 Kn + druge por. olakš.)
- PLAĆA UMANJENA ZA DOPRINOSE I POREZNE POKLAPANJE (red. br. 1 – red. br. 2 – red. br. 4)
- POREZ 25% NA PREOSTALI IZNOS iz red. br. 5 do visine 2.100,00 Kn
- POREZ 35% NA PREOSTALI IZNOS IZNAD 2.100,00 Kn
- NA SVE POREZNE IZNOSE (red. br. 6 + red. br. 7) OBRAČUNAVA SE PRIREZ U % (različiti za gradove)
- POREZI I PRIREZ (red. br. 6 + red. br. 7 + red. br. 8) ODBITI OD BRUTO PLAĆE UMANJENJA ZA DOPRINOSE (red. br. 3)
- REZULTAT (red. br. 9) = IZNOS PLAĆE ZA ISPLATU

■ OBRAZAC ZA OBRAČUN PLAĆA

- Naopomena: Naknada za topli obrok dodaje se na iznos bruto plaće (red. br. 1) i podliježe oporezivanju.
PRIREZI	POREZNE OLAKŠICE:
Zagreb 22,5%	zaposleni 700,00 Kn
Dubrovnik, Karlovac 7,5%	za člana 0,30%
Varaždin i Pula	za jedno dijete 0,30%
Split i Rijeka 6,25%	za dvoje djece 0,40%+
Osijek i Šibenik 5%	za troje djece 0,50%
Vinkovci 5%	za četvero djece 0,60%
Ostali nemaju izglasan prirav	za člana inval. 0,50%

Ovim ste ostvarili pravo da možete pratiti obračun plaće koji vam pripada po svim zakonskim propisima.